

ຜົນກະທົບຕໍ່ການໃຊ້ດິນທີ່ເກີດຈາກການລົງທຶນປູກກ້ວຍຂອງ
ບັນດາບໍລິສັດຈີນໃນຮູບແບບກະສິກໍາແບບມີສັນຍາ:
ກໍລະນີສຶກສາໃນແຂວງອຸດົມໄຊ, ພາກເໜືອຂອງລາວ

ການລາຍງານການສໍາຫລວດ ຂອງ LIWG,
18 ພະຈິກ 2015
Satomi Higashi, ອົງການ Mekong Watch

ເນື້ອໃນສະເໜີ

- ພາກສະເໜີ: ຄວາມເປັນມາ, ຈຸດປະສົງ, ພື້ນທີ່ ແລະ ວິທີການສໍາຫລວດ
- ຮູບເງົາເອກະສານ: “ໝາກກ້ວຍເປັນພືດ ເສດຖະກິດໃນພາກເໜືອຂອງລາວ” (ສະບັບ ຄົ້ນຄວ້າ)
- ກໍລະນີສຶກສາ: ກະສິກໍາມີສັນຍາຮູບແບບ “1+4”
- ສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກໍາໄດ້: ພື້ນທີ່ດິນ ແລະ ການ ຈັດສັນແຮງງານ
- ບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ພາກສະເໜີ

ຄວາມເປັນມາ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງການສໍາຫລວດ

- ຄວາມເປັນມາ
 - ອົງການ MW ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການຄຸ້ມຄອງອ່າງໂຕ່ງໃນແຂວງອຸດົມໄຊ ໂດຍການຮວມມືກັບ ມຊ ແລະ ຫອງການ ກປມ ເມືອງ / ພະແນກ ກປມ ແຂວງ ໃນໄລຍະ 2005-2013.
 - ໃນປີ 2013, ພະແນກ ກປມ ແຂວງ ໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ MW ຮຽກຮວງກັບບັນຫາທີ່ ຮາຍແຮງກຽວກັບຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ເກີດຈາກ ການປຸກກວຍ
 - ດັ່ງນັ້ນ MW ຈຶ່ງໄດ້ເຮັດການສໍາຫລວດ ແລະ ຜະລິດຮູບເງົາສາລະຄະດີ ກຽວກັບການປຸກກວຍຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ.
- ຈຸດປະສົງຂອງການສໍາຫລວດ
 - ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ເກີດຈາກ ການປຸກກວຍ ແບບມີສັນຍາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນແມ່ນຜົນກະທົບຕໍ່ການ ໃຊ້ດິນ ແລະ ໃຊ້ແຮງງານຄົນທ້ອງຖິ່ນ.
 - ເພື່ອຊອກຫາສິ່ງທ້າທາຍຫລັກ ທີ່ປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນພວມປະເຊີນ,
 - ເພື່ອສະເໜີຕໍ່ລັດຖະບານລາວໃນການວາງນະໂຍບາຍທີ່ກຽວຂ້ອງກັບ ການລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃນການປຸກກວຍໃນພາກເໜືອຂອງລາວ.

ພື້ນທີ່ສໍາຫລວດ ແລະ ວິທີການສໍາຫລວດ

- ແຂວງອຸດົມໄຊຕັ້ງຢູ່ພາກຕາເວັນຕົກສຽງເໜືອຂອງລ້າວ ແລະ ມີຊາຍແດນຕິດກັບປະເທດຈີນ.
- ຜູ້ປະສານງານຄົ້ນລາວຂອງ MW ໄດ້ໄປເຮັດວຽກຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ຮວມກັບສະຖານີໄທລິະພາບ, ແລະ ພະແນກ ກຳມແຂວງບໍ່ແກວໃນເດືອນຕຸລາ 2013.
- ໄດ້ສົ່ງພາດຢູ່ 8 ບ້ານ ໃນເມືອງນາໝໍ້, ມ ຮຸ້ນ, ມ ແບງ ແລະ ມ ໄຊ ແຂວງອຸດົມໄຊ ໃນວັນທີ 20-23 ກຸມພາ ແລະ 22-26 ສິງຫາ 2014.

ພື້ນທີ່ສໍາຫລວດ ແລະ ວິທີການສໍາຫລວດ

- ສໍາພາດ ພະແນກ ກຳມ ແຂວງ, ຫ້ອງການ ກຳມ ເມືອງ, ຄົນທອງຖິ່ນ, ຄົນງານເຄື່ອນຍາຍ ແລະ ພະນັກງານຂອງ ບໍລິສັດຈີນ.
- ພະນັກງານ ຈຽກພະແນກ ກຳມ ແຂວງ, ຫ້ອງການ ກຳມ ເມືອງ ໄດ້ເຂົ້າຮວມການສໍາພາດໃນທອງຖິ່ນ.
- ບ້ານທີ່ໄດ້ລົງສໍາຫລວດ ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກ ໂດຍຜ່ານການສະເໜີ ຈາກແຕ່ລະ ຫ້ອງການ ກຳມ ເມືອງ.
- ຫົວເລື່ອງສໍາຫລວດໄດ້ຖືກຄົ້ນຄວ້າຄັດເລືອກ ແຕ່ບໍ່ສາມາດ ລົງເລືອກການສໍາຫລວດໄດ້ເນື່ອງຈາກເວລາຈໍາກັດ.
- ໃນ 15 ຫົວຂໍ້ສໍາຫລວດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສໍາພາດຄົວເຮືອນແບບລະອຽດ ມີພຽງແຕ່ເພດຍິງ 4 ຄົນ ທີ່ໄດ້ຖືກສໍາພາດ.

ການລົງທຶນທີ່ໄດ້ໃຊ້ທີ່ດິນໃນແຂວງອຸດົມໄຊ

- ສອງປະເພດພືດເສດຖະກິດຂອງແຂວງອຸດົມໄຊ ແມ່ນ ສາລີ ແລະ ຢາງພາລາ ຊຶ່ງການປູກຝັງສອງພືດນີ້ກວມເອົາ ເກືອບ 50% ຂອງ ເນື້ອທີ່ກະສິກໍາທັງໝົດຂອງແຂວງ.
- ນັບແຕ່ປີ 2000 ເປັນຕົ້ນມາແຂວງໄດ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ຫັນການເຮັດໄຮ່ມາ ປູກສາລີ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ປູກສາລີ ຂະຫຍາຍອອກຢ່າງໄວວາ.
- ການປູກຢາງພາລາແມ່ນການລົງທຶນຂອງບຸກຄົນ ແຕ່ບາງກໍລະນີ ກໍ ຢູ່ໃນຮູບແບບສັນຍາປູກຝັງ ແບບ“2+3”.
- ໃນຊຸມປີບໍ່ດົນມານີ້ ໄດ້ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປູກພືດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເຂດປູກກວຍ, ແຕງໂມ, ໝາກອີ ແລະຖົ່ວຂຽວ ໂດຍແມ່ນການລົງທຶນ ຂອງບໍລິສັດຈີນທັງໝົດ..

ສັນຍາບູກຄັງໃນຮູບແບບ “2+3” ແລະ “1+4”

- ຮູບແບບ “2+3”: ປະຊາຊົນສະໜອງດິນ ແລະ ແຮງງານ ແລະ ຜູ້ລົງທຶນສະໜອງທຶນ, ເຕັກນິກວິຊາການ ແລະ ການຕະຫລາດ ໂດຍມີການແບ່ງກຳໄລຕາມສັດສ່ວນລະຫວ່າງປະຊາຊົນແລະບໍລິສັດ.
- ຮູບແບບ “1+4”: ບໍລິສັດເປັນຝ່າຍຮັບຜິດຊອບແຮງງານ.
 - ເຖິງແມ່ນລັດຖະບານລາວສົ່ງເສີມຮູບແບບ “2+3” ກໍຕາມ ແຕ່ໄດ້ມີລາຍງານຫລາຍກໍລະນີທີ່ວ່າ ປະຊາຊົນໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງກຳໄລຕໍ່າກວ່າສັດສ່ວນທີ່ລະບຸໄວ້ໃນສັນຍາ.
 - ມີທ່າອ່ຽງທີ່ບັນດາບໍລິສັດມັກຮູບແບບ “1+4” ເພາະວ່າພວກເຂົາສາມາດຄວບຄຸມການຜະລິດໄດ້ຢ່າງເຂັ້ມງວດຂຶ້ນ, ເງິນເດືອນກໍກຳນົດໃຫ້ຕໍ່າ ແລະ ບໍລິສັດມີກຳໄລຫລາຍຂຶ້ນ [Shi 2008].

ການປູກກ້ວຍຢູ່ແຂວງອຸດົມໄຊ

- ຕັ້ງແຕ່ ປີ 2010 ເປັນຕົ້ນມາ ຫລາຍບໍລິສັດຈີນໄດ້ ມາລົງທຶນປູກກ້ວຍຢູ່ 5 ເມືອງ (ມ ແບງ, ນາໝີ້, ໄຊ, ຮຸນ ແລະ ຫລາ) ໃນຈຳນວນ 7 ເມືອງ ຂອງແຂວງອຸດົມໄຊ.
- ການປູກກ້ວຍໃນຮູບແບບ “2+3” ທັງໝົດໄດ້ ຫລົ້ມເຫລວ ຊຶ່ງຮູບແບບນີ້ ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ ອີກແລ້ວ..
- ການປູກກ້ວຍໃນຮູບແບບ “1+4” ກຳລັງຖືກເສີມຂະຫຍາຍອອກ.
- ເນື້ອທີ່ສຳລັບບັນດາໂຄງການປູກກ້ວຍທີ່ຮັບອະນຸຍາດໃນແຂວງອຸດົມໄຊ ຮອດປີ 2014 ແມ່ນ 1.041,2 ເຮັກຕາ.
- ພື້ນທີ່ປູກກ້ວຍທີ່ມີໃຫ້ຕົວຈິງແມ່ນ 1.990,09 ເຮັກຕາ
- ການສົ່ງອອກກ້ວຍທັງໝົດ ແມ່ນ 4.940 ໂຕນໃນປີ 2014.
- ແຂວງອຸດົມໄຊໄດ້ປະກາດໃນປີ 2013 ວ່າ ແຂວງຈະບໍ່ອອກອະນຸຍາດໃໝ່ ໃຫ້ປູກກ້ວຍເພື່ອສົ່ງອອກ ພາຍໃນ ສອງປີ ທັດມາ.
- 4 ບໍລິສັດໃໝ່ໄດ້ເຂົ້າມາລົງທຶນການປູກກ້ວຍ ໃນປີ 2014 ບົນເນື້ອທີ່ 321,5 ເຮັກຕາ ທີ່ປູກເບີກໃໝ່ສຳລັບການປູກກ້ວຍ.

ກໍລະນີສຶກສາ

ກໍລະນີສຶກສາ

ບັນດາບ້ານທີ່ໄດ້ລົງໄປສຳຫລວດຄັ້ງນີ້ ໄດ້ຖືກແບ່ງ
ເປັນສອງປະເພດໂດຍປະມານ;

1. ບັນດາບ້ານທີ່ເຄີຍປູກກ້ວຍດ້ວຍຮູບແບບສັນຍາ
“2+3” , ແຕ່ ຕໍ່ມາ ໄດ້ຫລິ້ນເຫລວໄປແລ້ວ, ແລະ
2. ບັນດາບ້ານທີ່ໄດ້ ປູກກ້ວຍດ້ວຍຮູບແບບສັນຍາ
“1+4.

ສັນຍາປູກຝັງແບບ “1+4”, ບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ເມືອງຮຸນ

- ທີ່ຕັ້ງ 21 ກຸ່ມ ຫ່າງຈາກຕົວເມືອງຮຸນ
- ປະຊາກອນ 3.952 ຄົນ / 866 ຄອບຄົວ ໃນ 668 ຄົວເຮືອນ.
- ຫລາຍບ້ານໃກ້ຄຽງໄດ້ມາລວມເຂົ້າກັນເປັນບ້ານນີ້ ໃນປີ 2005 ແລະ 2013.
- ຊົນເຜົ່າຂອງປະຊາກອນ: ລາວ / ລີ້ 32,5%; ຂະມຸ 49,5% ແລະ ມົ້ງ 18%..
- ອາຊີບຫລັກ: ປູກສາລີ, ເຮັດນາເຂົ້າ.
- ເມື່ອກ່ອນປະຊາຊົນມີອາຊີບເຮັດໄຮ່ ແຕ່ວ່າ ຮອດ ປີ 1998 ເຜົ່າມົ້ງ ໄດ້ເລີ່ມປູກສາລີ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກ ຂະຫຍາຍກວາງອອກ ໃນ ປີ 2002 ແລະ 2003.
- ກຽນຈັດສັນດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ປະຕິບັດໃນປີ 1995, ແຕ່ວ່າ ຍັງບໍ່ທັນ ໄດ້ອອກໃບຕາດິນໃຫ້ແຕ່ລະຄົວເຮືອນ; ສິດການນໍາໃຊ້ດິນບາງແຫ່ງ ໄດ້ຖືກຍົງຢືນໂດຍໃບແຈງເສຍພາສີທິດິນ ແລະ ໃບຮັບເງິນພາສີທິດິນ.

ການປູກກ້ວຍໃນບ້ານສີບຸນເຮືອງ

- ມີສອງບໍລິສັດຈົນມາປູກກ້ວຍ.
→ ບໍລິສັດ S ມີເນື້ອທີ່ຄຸ້ມຄອງປູກກ້ວຍ 137,9 ຮຕ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2013, ແລະ ບໍລິສັດ Y ມີເນື້ອທີ່ຄຸ້ມຄອງປູກກ້ວຍ 62 ຮຕ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2014.
- 129 ຄອບຄົວເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍບໍລິສັດ S ແລະ 45 ຄອບຄົວ ເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍບໍລິສັດ Y.
- ທັງສອງບໍລິສັດຄຸ້ມຄອງການປູກກ້ວຍດ້ວຍສັນຍາແບບ “1+4”.

ການປຸກກ້ວຍຢູ່ບ້ານສີບຸນເຮືອງ

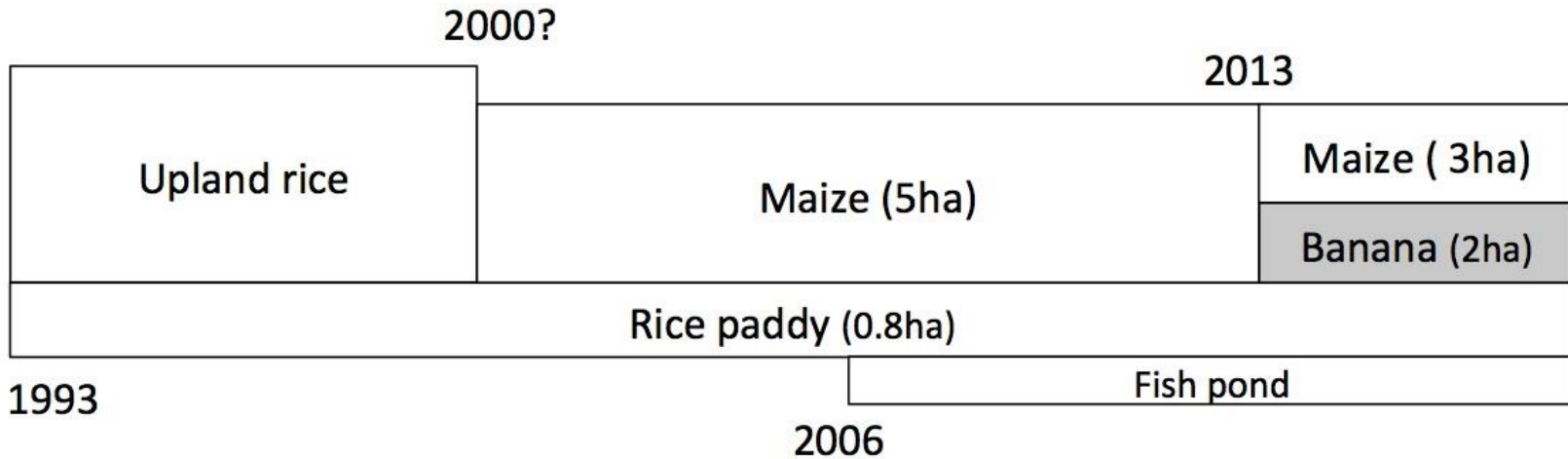
- ຊາວຂະມຸສ່ວນຫລາຍ ເອົາດິນຂອງພວກເຂົາໃຫ້ເຂົາເຮັດສວນກວຍ.
 - ສວນກ້ວຍແມ່ນຢູ່ເຂດບ້ານດອກແກ້ວເກົ່າ (ບ້ານເຜົ່າຂະມຸ) ກອນທີ່ຈະໂຮມເຂົ້າກັບບ້ານສີບຸນເຮືອງ (ແຕກອນແມ່ນບ້ານ ເຜົ່າ ລາວ / ລື້); ດັ່ງນັ້ນ ຊາວຂະມຸສ່ວນຫລາຍຈຶ່ງເປັນເຈົ້າຂອງດິນສວນກວຍ.
 - ຊາວບ້ານທີ່ເປັນເຜົ່າລາວ / ລື້ ເປັນຜູ້ຢູ່ບ້ານສີບຸນເຮືອງນີ້ມາແຕ່ດົງເດີມ ແລະ ພວກເຂົາມີດິນຫລາຍທີ່ຮາບຟຽງ ແລະ ອຸດົມສົມບູນ ຊຶ່ງພວກເຂົາໄດ້ໃຊ້ປຸກເຂົ້ານາເປັນຫລາກ ແລະ ຈຶ່ງໄດ້ສະແດງຄໍາເຫັນວ່າການສົ່ງເສີມເອົາດິນໃຫ້ເຂົາເຮັດສວນກວຍ ຈຶ່ງເປັນຈຸດອອນອັນໜຶ່ງ.

ການປູກກ້ວຍຢູ່ບ້ານສີບຸນເຮືອງ

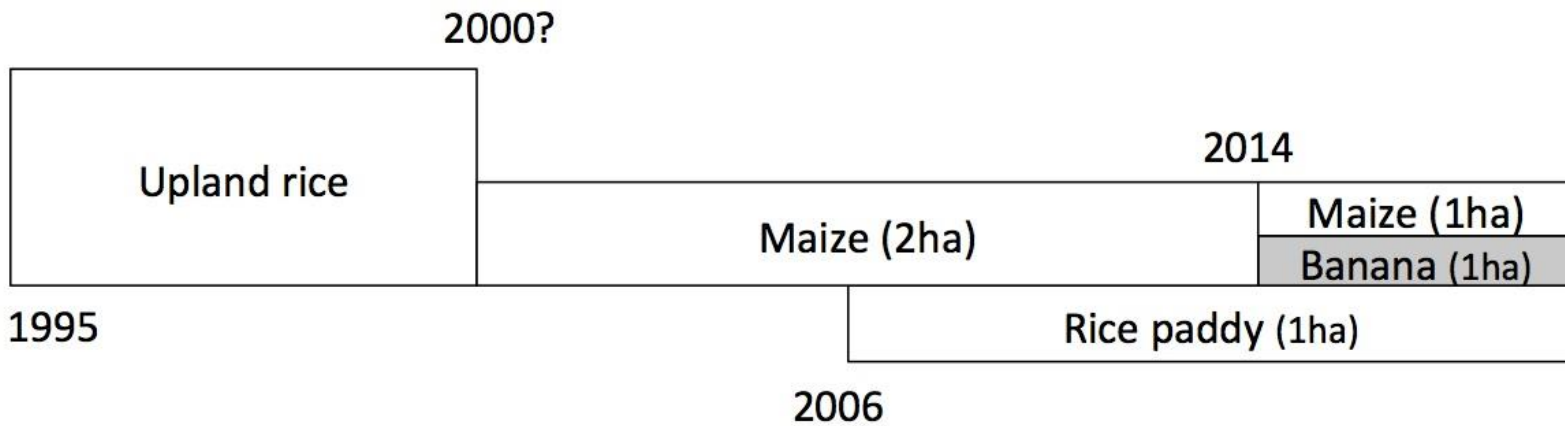
- ສັນຍາລະຫວ່າງບ້ານ ແລະ ບໍລິສັດ;
 - ພືດອື່ນຈະປູກບໍ່ໄດ້ ນອກຈາກປູກກ້ວຍ.
 - ສັນຍາທີ່ມີອາຍຸການສິບປີ ຈະຖືກທົບທວນຄືນ ໃນປີ ທີ່ ຫາ.
 - ຕ້ອງຈ່າຍຄ່າເຊົ່າດິນໃຫ້ເຈົ້າຂອງດິນ ຕາມວັນທີ່ ກຳນົດ ໃນແຕ່ລະປີ.
 - ໂຄງການຈະຖືກງົດ ຖ້າວ່າ ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າຊັກຊ້າ.

ການປ່ຽນແປງໃນການໃຊ້ດິນຂອງຊາວບ້ານ

ການໃຊ້ດິນຂອງຄອບຄົວທ່ານ E ໄດ້ປ່ຽນໄປ ໃນບ້ານສີບຸນເຮືອງ

ການໃຊ້ດິນຂອງຄອບຄົວທ່ານ F ໄດ້ປ່ຽນໄປ ໃນບ້ານສີບຸນເຮືອງ

ການປູກກ້ວຍໃນບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ການພົວພັນ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ

- ຊາວບ້ານ ໃຫ້ເຊົ່າດິນ 1 – 2 ຮຕ ໃຫ້ບັນດາບໍລິສັດເຊົ່າ 8 ລ້ານກີບ / ຮຕ
- ດິນສ່ວນຫລາຍທີ່ໃຫ້ເຊົ່າແມ່ນດິນທີ່ເຄີຍເຮັດໄຮ່ມາກ່ອນ ແລະ ປ່ຽນມາປູກສາລີ ໃນປະມານປີ 2000 → ໄດ້ເອົາດິນສ່ວນໜຶ່ງຂອງໄຮ່ສາລີ ມາປູກກ້ວຍ.
- ເກືອບທຸກຄອບຄົວໄດ້ຕັດສິນໃຈທີ່ຈະບໍ່ເອົາດິນທັງໝົດໃຫ້ເຊົ່າ ແລະ ຍັງມີດິນຈຳນວນໜຶ່ງຄ້າງຢູ່ເປັນສວນສາລີ.

“ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ເອົາດິນທັງໝົດໃຫ້ເຊົ່າເພາະວ່າມັນມີຄວາມສູງ. ພວກເຮົາມີລາຍຮັບທີ່ແນ່ນອນຈາກສາລີແລ້ວ ເພາະວ່າພວກເຮົາປູກສາລີດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພວກເຮົາເອງ.” (ຊາຍ ຂະມຸ ທ່ານໜຶ່ງ ອາຍຸ 37ປີ)

ການປູກກ້ວຍຢູ່ບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ການຈັດແຈງ ແຮງງານ

- ແຮງງານກາງເວັນ
 - ປະມານ 25% ຂອງຊາວບ້ານໄດ້ເຂົ້າເຮັດວຽກກາງເວັນໃນບັນດາສວນກ້ວຍ.
 - ຄ່າແຮງເງິນມີສໍາລັບພື້ນເສມີ, ຫຸ້ມເຄືອໝາກກ້ວຍດ້ວຍຖົງຢາງ, ເກັບໝາກປີ ແລະຫຸ້ມຫໍ່ແມ່ນ 50.000 ກີບຕໍ່ວັນ.
 - ຄ່າແຮງງານສໍາລັບຕັດ ແລະ ຂົນໝາກກ້ວຍ ແມ່ນ 2.500 ກີບຕໍ່ເຄືອ.

ການປູກກ້ວຍຢູ່ບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ການຈັດແຈງ ແຮງງານ

- ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ
 - ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍຈາກເມືອງອື່ນ ຫລື ແຂວງໃກ້ຄຽງ ແມ່ນແຮງງານເຕັມເວລາ ໃນສວນກ້ວຍ.
 - ຫລາຍກວ່າສິບຄອບຄົວດຳລົງຊີວິດຢູ່ກິນໃນແຄ້ມໃນສວນກ້ວຍເລີຍເພື່ອຮັກສາສວນກ້ວຍ.
 - ແຕ່ລະຄອບຄົວຕັດ 3.000 ຫາ 5.000 ຕົ້ນກ້ວຍ ດ້ວຍຄ່າແຮງງານ 8.000 ກີບຕໍ່ຕົ້ນ.
 - ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍສ່ວນຫລາຍມາເຮັດວຽກຢູ່ບ້ານນີ້ ຜ່ານການສະເໜີຂອງພະນັກງານບໍລິສັດ ຫລື ພື້ນອງບອກ ແລະ ພວກເຂົາເຮັດວຽກປະມານ 1 – 2 ປີຈຶ່ງກັບບ້ານ ພວກເຂົາ.

ການບູກກ້ວຍໃນບ້ານສີບຸນເຮືອງ, ການຈັດແຈງແຮງງານ

“ຄົນງານເຄື່ອຍ້າຍກິນນອນຢູ່ໃນແຄ້ມສວນກ້ວຍເລີຍ ເພາະວ່າພວກເຂົາສາມາດເຮັດວຽກທຸກມື້ໄດ້. ຄົນງານເຄື່ອຍ້າຍເໝາະສົມກວ່າຜູ້ອື່ນໃນການດູແລສວນກ້ວຍ.” (ຜູ້ຈັດການ ສວນກ້ວຍຈີນ ທ່ານໝິ່ງ ກ່າວ)

“ຂ້ອຍມາເຮັດວຽກຢູ່ນີ້ພ້ອມກັບແມ່ ແລະ ນ້ອງຊາຍ. ບໍລິສັດຈີນໄດ້ໄປຊອກແຮງງານຢູ່ບ້ານຂອຍ. ມີອີກສາມຄອບຄົວມານຳກັນ (ບ້ານດຽວກັນ) ເພື່ອມາເຮັດວຽກເອົາເງິນຢູ່ບ້ານ ສີບຸນເຮືອງນີ້.”

“ພວກເຮົາດູແລ 3.000 ຕົ້ນກ້ວຍໃນປີ 2013 ແລະ ໄດ້ເງິນ 14 ລ້ານກີບ ຫລັງຈາກຫັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຢູ່ກິນອອກ 10 ລ້ານກີບ.”

(ກ່າວໂດຍ ຊາຍ ຂະມຸ ທ່ານໝິ່ງ ອາຍຸ 21 ປີ, ຈາກ ເມືອງແບງ, ແຂວງອຸດົມໄຊ)

ສັງລວມຂໍ້ມູນ

ສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້: ການພົວພັນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ

ຮູບແບບການໃຊ້ທີ່ດິນໄດ້ປ່ຽນໄປ:

1. ປ່ຽນດິນນາເຂົ້າເປັນສວນກ້ວຍ (ບ້ານ ບໍ່ ແລະ ສວນໜຶ່ງຂອງບານຟາງທອງ);
2. ປ່ຽນດິນໄຮ່ເປັນສວນກ້ວຍ (ສ່ວນໜຶ່ງຂອງບ້ານຟາງທອງ ແລະ ສວນໜຶ່ງຂອງບານ ຫວຍອຸນ);
3. ປ່ຽນດິນໄຮ່ຈຳນວນໜຶ່ງເປັນສວນສາລີ ແລະ ຕາມມາດ້ວຍ ການປ່ຽນດິນສວນສາລີ ເປັນສວນກ້ວຍ (ບານຫວຍອຸນ, ບານຟາງທອງ ແລະ ບານສີບຸນເຮືອງ).

ສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້: ການພົວພັນກ່ຽວກັບທີ່ດິນ

- ຮູບແບບ “1+4” ໄດ້ຖືກເອີ້ນວ່າ “ການປູກຝັງມີສັນຍາ”, ແຕ່ມັນກໍ່ເປັນພຽງການໃຫ້ເຊົ່າດິນເປັນຕົ້ນຕໍເທົ່ານັ້ນ.
- ຄ່າເຊົ່າດິນປະມານ 5 – 8 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ ຖ້າແມ່ນດິນນາ ຫລື ສວນສາລີ ທີ່ເປັນດິນອຸດົມສົມບູນເປັນທົ່ວພຽງ; 4 – 5 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ ຖ້າເປັນດິນຮອມພູ; 2 – 3 ລ້ານກີບຕໍ່ເຮັກຕາ ຖ້າເປັນດິນຄອຍຊັນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຖືກພັດທະນາ ເຊັ່ນ ດິນ ໄຮ່.
- ໃນຂະນະທີ່ຜົນເກັບກ່ຽວສາລີຫລຸດລົງເນື່ອງຈາກ ດິນເຊື່ອມໂຊມ ການໃຊ້ເງິນ ເຊົ່າລົດດູດ ດິນທີ່ກວ້າງ ແລະ ແຮງງານເສຍຫຍ້າແມ່ນຍິ່ງສູງຂຶ້ນ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ກຳໄລໜ້ອຍລົງ ໃນເມື່ອທັກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອອກຈາກລາຍຮັບ.
→ ອັນນີ້ເປັນແຮງຈູງໃຈສູງທີ່ຈະເອົາດິນໃຫ້ເຊົ່າໃຫ້ຜູ້ເຊົ່າເຮັດສວນກ່ວຍ.
- ໜຶ່ງໃນຄຸນລັກສະນະຂອງຮູບແບບ “1+4” ກໍ່ຄືວ່າ ຜູ້ລົງທຶນ, ເຈົ້າຂອງດິນ
- ແລະ ຄົນງານ ຜູ້ທີ່ເຮັດການປູກຝັງທີ່ແທ້ຈິງ ໃນຕອນດິນທີ່ເຊົ່າ ບໍ່ແມ່ນຄົນ
- ຜູ້ດຽວກັນສະເໝີໄປ
- ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງທີ່ວ່າ ຈະມີການໃຊ້ດິນແບບບໍ່ຍືນຍົງ ຍ້ອນມີຄວາມເລັ່ງເລໃຈ.

ສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້, ການຈັດແຈງແຮງງານ

ຄົນລາວທີ່ເຮັດວຽກໃນຮູບແບບ “1+4” ໃນສວນກ້ວຍ ແບ່ງ
ເປັນປະເພດແຮງງານດັ່ງນີ້:

1. ແຮງງານເງິນມື້,
2. ແຮງງານທ້ອງຖິ່ນທີ່ດູແລຕົ້ນກ້ວຍຕາມຈຳນວນຕົ້ນທີ່ໄດ້
ມອບໃຫ້ດູແລ,
3. ພະນັກງານຄຸ້ມຄອງສວນກ້ວຍ ທີ່ເຮັດວຽກຫລາຍດ້ານ
ເຊັ່ນ ການຈັດການ ທີດນໍ້າຕົ້ນກ້ວຍ ແລະ ຈັດແຈງໃຫ້ມີແຮງ
ງານແຕ່ລະມື້,
4. ຜູ້ແປພາສາ ຈີນ - ລາວ,
5. ພະນັກງານທີ່ເປັນຄະນະບໍລິສັດ.

ສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້, ການຈັດແຈງ ແຮງງານ

- ແຮງງານເງິນມື້:
 - ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນແຮງງານທີ່ເປັນຄົນຢູ່ກັບບ້ານທີ່ປູກກ້ວຍ ຫລື ຄົນຈາກບ້ານໃກ້ຄຽງ.
 - ເງິນມື້ປະມານ 50.000 ຫາ 60.000 ກີບ ສຳລັບວຽກ ເຊັ່ນ ແສຍຫຸຍັງ, ເກັບໝາກປີ, ຫຸ່ມເຄືອກວຍດວຍຖົງຢາງ ແລະ ຫຸ່ມຫໍໝາກກວຍທີ່ເກັບກຽວແລວ.
 - ການຂົນສົ່ງກ້ວຍມີການຈັດການເປັນລະບົບ ໂດຍຈ່າຄ່າແຮງງານ ທີ່ເຮັດວຽກໃນລະບົບຂົນສົ່ງ ປະມານ 2.000 ກີບຕໍ່ເຄືອ.
- ຄົນທອງຖິ່ນທີ່ເປັນຜູ້ຈັດການສວນກ້ວຍ
 - ຖ້າວ່າຄົນງານເປັນແຮງງານເຄືອນຍ້າຍ ແລະ ເປັນຜົວເມຍທີ່ແຕ່ງງານກິນແລວ ທີ່ມາພັກເຊົາເຮັດວຽກປະຈຳ ຢູ່ບ້ານສີບູນເຮືອງ ແມ່ນໄດ້ຄ່າແຮງງານ 7.500 ກີບຕໍ່ຕົ້ນ ຕໍ່ປີ. ຄູ່ຜົວເມຍໜຶ່ງ ດູແລຕົ້ນກ້ວຍ ປະມານ 5.000 ຫາ 6.000 ຕົ້ນໃນໜຶ່ງປີ.
 - ຢູ່ບ້ານປາງທອງ, ຊາວບ້ານທີ່ດູແລຕົ້ນກ້ວຍ ແລະ ເຮັດອາຊີບເດີມໄປພຸ່ມ ເຊັ່ນເຮັດນາ ແລະ ດູແລຕົ້ນກ້ວຍໄດ້ປະມານ 2.000 ຫາ 2.500 ຕົ້ນຕໍ່ຄູ່ຜົວເມຍໜຶ່ງ ແມ່ນໄດ້ຮັບເງິນ 5.400 ກີບຕໍ່ຕົ້ນໃນໜຶ່ງປີ.

ສັງລວມຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳໄດ້, ການຈັດແຈງແຮງງານ

- ພະນັກງານຄຸ້ມຄອງສວນກ້ວຍ
 - ສວນຫລາຍແມ່ນ ຄະນະບ້ານມັກຈະໄດ້ເຮັດວຽກເປັນຜູ້ຄຸ້ມຄອງສວນກ້ວຍ
 - ພວກເຂົາບໍ່ພຽງແຕ່ເຮັດວຽກຄຸ້ມຄອງການທົດນໍ້າ ແລະ ບໍາລຸງຮັກສາ ແລະ ສອມແປງອຸປະກອນ ຢູ່ສວນເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງເຮັດວຽກ ເປັນຄົນກາງ ພົວພັນ ລະຫວ່າງ ບໍລິສັດ ແລະ ຊາວບ້ານ ໃນການເຈລະຈາຕໍ່ລອງ ການໃຊ້ດິນ ແລະ ຈັດຫາໃຫມ່ຄົນງານປະຈຳວັນ.
 - ໃນບ້ານປາງທອງ ຮອງນາຍບ້ານ ທັງເປັນສະມາຊິກພັກ ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ ເຮັດຕໍາແໜ່ງວຽກນີ້ ແລະ ໄດ້ຮັບເງິນເດືອນ 1,5 ຫາ 1,6 ລ້ານກີບ.
- ນາຍພາສາຈີນ-ລາວ
 - ເປັນຄົນເຜົ່າທີ່ ຊຶ່ງມີພາສາຄ້າຍຄືພາສາຈີນ ໄດ້ເຮັດວຽກເປັນນາຍພາສາ ລາວ-ຈີນ.
 - ນາຍພາສາຜູ້ໜຶ່ງ ເປັນຄົນທີ່ ມາຈາກແຂວງຜົ້ງສາລີ ໄດ້ເງິນເດືອນ 3 ລ້ານ ກີບ.

ບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

ບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຜູ້ລົງທຶນໃນໂຄງການ ບໍ່ໄດ້ຖືກສ້າງໄວ້ເປັນຢ່າງດີ
 - ມີຫລາຍກໍລະນີທີ່ປະຕິບັດໂຄງການຢູ່ຂັ້ນເມືອງ ໂດຍບໍ່ໄດ້ຜ່ານ ພະແນກ ກຸໝ່ ແຂວງ.
 - ໄດ້ຫັນປ່ຽນເອົາດິນນາເປັນສວນກ້ວຍ ແທນທີ່ຈະຫ້າມ.
 - ບາງບໍລິສັດລົງທຶນບໍ່ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າດິນ.
- ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງລະບົບຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນເພື່ອຫລີກເວັ້ນການແກ້ໄຂບັນຫາ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍລິສັດ ບໍ່ປະຕິບັດຕໍາແນກສັນຍາ.
- ຕ້ອງສ້າງເກດການ ການໂຈະຊົ່ວຄາວ ໃນການອອກໃບອະນຸຍາດໂຄງການບູກກ້ວຍໃໝ່ ໃນຂະນະທີ່ ຍັງສົງເສີມໃຫ້ຮັບຂະຫຍາຍການບູກກ້ວຍເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ບັນຫາໃນຂະບວນການອອກຂໍ້ຕົກລົງໃນການນຳໃຊ້ດິນ
 - ກໍລະນີທີ່ຄູ່ຄະນະບ້ານໄປເຮັດວຽກເປັນພະນັກງານຂອງບໍລິສັດ.
 - ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກກາງວາງແຜນການນຳໃຊ້ດິນຂັ້ນບ້ານ ບົນພື້ນຖານການອອກຄຳຄິດເຫັນຂອງແຕ່ລະຄົວເຮືອນ.
- ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ກ່ອນທີ່ຈະສະເໜີແຜນການບູກກ້ວຍ.

ບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ເກີດຈາກສິ່ງເຈືອປົນໃສ່ດິນ ແລະ ນໍ້າ
 - ບໍ່ຍອມ ແລະ ວັດສະດຸເຄມີກະສິກໍາອື່ນໆ ທີ່ໃຊ້ຈໍານວນຫລາຍໃນສວນກ້ວຍ ພໍ່າໃຫດິນເຊື່ອມໂຊມ ແລະ ມີສິ່ງເຈືອປົນໃນນໍ້າ ແລະ ໄຫລເຂົ້າໃສ່ສາຍນໍ້າ.
 - ການຖິ້ມສິ່ງເສດເຫຼືອ ທີ່ເປັນຖົງຢາງ ແລະ ວັດສະດຸທຸ້ມທໍ່ທີ່ຍັງມີວັດສະດຸເຄມີກະສິກໍາຕິດຢູ່ ຍັງຄົງເປັນບັນຫາ.
 - ບໍລິສັດລົງທຶນບໍ່ມີມາດຕາການແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງ ເມືອງ ແລະ ແຂວງບໍ່ສາມາດອອກລະບຽບການຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບສິ່ງແວດລ້ອມ.
- ການພັດທະນາ ແລະ ຍົກລະດັບມາດຕາຖານການຄຸ້ມຄອງໂຄງການລົງທຶນດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ການປະຕິບັດມາດຕາຖານດັ່ງກ່າວ ໂດຍບັນດາບໍລິສັດລົງທຶນແມ່ນໜ້າທີ່ສໍາຄັນ.
- ບັນຫາຜົນກະທົບຕໍ່ສຸຂະພາບ
 - ບໍລິສັດ ແຊກຢາຍຜາກອງຫາຍໃຈ, ສົບມີຢາງ, ເກີບໂບກ ແລະ ອື່ນໆ ໃຫ້ຄົນງານທີ່ເຮັດວຽກໃນສວນກ້ວຍ ແຕ່ສວນຫລາຍບໍ່ໃຜໃຊ້.
- ຍັງມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ບໍລິສັດ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງ ຕ້ອງໄດ້ ປະຕິບັດການປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງດ້ານສຸຂະພາບຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

ບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ບັນຫາການຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງສວນກ້ວຍ ແລະ ປະຊາຊົນເຂດໃກ້ຄຽງ
 - ສວນກ້ວຍ ຕ້ອງດູດນໍ້າຈໍານວນຫລາຍ ມາຈາກເຂດໃກ້ຄຽງ;
- ການວາງແຜນການໃຊ້ນໍ້າ ຢູ່ຂັ້ນບ້ານ, ເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງຈະກາຍເປັນເລື່ອງທີ່ສໍາຄັນ.
- ການຂັດແຍ່ງທາງສັງຄົມ ລະຫວ່າງຄົນຈີນ ຫລື ຄົນງານລາວ ເຄືອນທີ່ ແລະ ຄົນທອງຖິ່ນ
 - ມີລາຍງານບາງກໍລະນີໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ລະຫວ່າງ ຊາວບ້ານ ແລະ ພະນັກງານຂອງບໍລິສັດຈີນ.
- ມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງຫລີກເວັ້ນ ຫລື ແກ້ໄຂບັນຫາການຂັດແຍ່ງທາງສັງຄົມ ໂດຍການປະສານງານກັນ ລະຫວ່າງບັນດາບໍລິສັດ, ຊາວບ້ານ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ເມືອງ.

ບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະ

- ບັນຫາທີ່ສວນກ້ວຍຈະເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ການໃຊ້ດິນແບບຍືນຍົງ ແລະ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ
 - ຊາວບ້ານຫຼາຍຄົນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມສັນຍາປູກຝັງ ໃນຮູບແບບ “1+4” ມີລາຍຮັບ ຢ່າງຖືກຕ້ອງໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ຍືນດີກັບໂຄງການ.
 - ຊາວບ້ານຜູ້ທີ່ໄດ້ເອົາດິນຂອງຕົນໃຫ້ເຂົ້າເຮັດສວນກ້ວຍ ທີ່ຖືກສໍາພາດໃນການສໍາຫລວດຄັ້ງນີ້ ບໍ່ມີຜູ້ໃດ ເວົ້າເຖິງອະນາຄົດທີ່ຈະແຈງ.
- ຕ້ອງໄດ້ສໍາຫລວດທາງວິທະຍາສາດກ່ຽວກັບດິນເຊື່ອມໂຊມຍ້ອນການປູກກ້ວຍ ຫລາຍລຸນຕິດຕໍ່ກັນ ແລະ ການໃຊ້ປຸຍເຄມີຢ່າງຫລວງຫລາຍ;
- ຫຼ້າວຽກສໍາຄັນແມ່ນຕ້ອງ ສ້າງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແບບມີສ່ວນຮວມກັບຄົນທ້ອງຖິ່ນ.

ຂອບໃຈ!

Contact: satomi@mekongwatch.org